

Акмал Гурезов: «Сцена наділяє мене сміливістю бути самим собою»

Акмал Гурезов (н. 1985) – актор театру і кіно. Народився в місті Файзабад (Таджикистан). Закінчив Донецьке училище культури та КНУТКТ ім. І. Карпенка-Карого. У 2010–2020 роках працював у Київському театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра. Зіграв: Старого вчителя у комедії «Радість сердешна, або Кепка з карасями» за оповіданнями Юрія Коваля (режисер Дмитро Богомазов), Доктора у «Мотузці» Михайла Хейфеца (Олексій Лісовець), Тома Венсана в «Умовно звільнених» за романом Дідьє ван Ковелера «Умовно звільнена» (Катерина Степанкова), Ніка Деметріуса у «Домі на краю душі» за п'єсою «Іфігенія» Дона Нігро, Володимира у «Поганих дорогах» Наталі Ворожбит (Тамари Трункової). Наприкінці 2020 року зарахований до трупі Київського театру ім. Івана Франка. У кіно дебютував у 2009 році. Найзначніші ролі: Рефат у драмі «Додому» Нарімана Алієва (2019), Василь Ганжа в історичному серіалі «І будуть люди» Аркадія Непиталюка (2020). Лауреат II Всеукраїнського фестивалю-премії «ГРА» за музичне вирішення у виставі «Погані дороги».

Акмал Гурезов. Фото Насті Телікової.

Бесіду веде Вікторія Котенок

– Акмале, ви народилися і закінчили школу в Таджикистані, так?

– Не зовсім. Школу я там не закінчив. Приїхав в Україну у 2000-му році і три останні класи навчався вже тут. Я не знав української мови, трохи розумів російську, але говорити було важко. А щоб далі вступати до вишу, треба було диплом про середню освіту.

– Чому ваша родина вирішила переїхати в Україну?

– Це сталося через те, що мій батько захворів і помер. За його волею, ми всією сім'єю переїхали в Україну, на батьківщину моєї мами.

– Читала, що ваша мама – шкільна вчителька, і саме вона допомогла вам якнайшвидше вивчити українську мову...

– Так, мама викладачка української та російської мови і літератури. В Таджикистані ми розмовляли лише таджицькою. Мама деколи зі знайомими говорила російською. Тобто цю мову я ще чув. Коли ми переїхали в Україну, мама перейшла на українську, а я почав її вивчати з нуля. Мама мені дуже допомагала. А вже коли готувався до вступу в Донецьке училище культури, почав активно читати книги українською. Адже мені треба було підготувати програму: вірш, прозу, байку, монолог. Моїми улюбленими

письменниками стали Іван Франко і Леся Українка.

– Що з їхньої творчості вам найбільше подобається?

– Я прочитав чи не все, що вони написали. Багато віршів знаю напам'ять. Улюбленим твором Лесі Українки є «Лісова пісня», а Франка – поема «Похорон» і п'єса «Украдене щастя». Завдяки творам цих письменників моя вимова і знання української значно покращилися. Тому вважаю їх теж своїми вчителями. Нині так само багато читаю, переглядаю фільми, особливо дубльовані українською. А ще вдосконалююсь, завдяки спілкуванню з колегами і друзями, для яких українська є рідною. Ця мова мені дуже подобається, і я радію, що моє оточення нині значною мірою стає україномовним.

– Ваше рішення стати актором було обдуманим чи спонтанним?

– (Сміється) Швидше спонтанним, ніж обдуманим. У мене в сім'ї ніхто творчістю не захоплювався: в основному усі робітничі, домашні професії обирали. Пам'ятаю, закінчив 11 клас і не знав, що далі робити. Я тільки почав звикати до нової мови, людей, країни... Мама радила вступати на провідника в Залізничний інститут. А я думав про професію бухгалтера, оскільки в Таджикистані мав досвід

роботи касиром. Якось прийшла тітка і сказала, що їде вступати на хорове відділення в Донецьке училище культури. Залишила мені брошуру з переліком усіх спеціальностей цього закладу. І мене зацікавила хореографія, оскільки я відвідував різні танцювальні і вокальні гуртки. До Донецька поїхав разом з тіткою, а в училищі вже порадили вступати на режисуру, оскільки на цій спеціальності навчають і хореографії, і співу. Коли почав учитися, зрозумів, що маю хист до акторства.

— У кого навчалися?

— Набирав курс Євген Іванович Чистоклетов. У нього був свій Театр «Жуки». Його пари з акторської майстерності мені дуже подобалися. Він викладав у мене два роки, поки не пішов з училища. А випускав мій курс вже Олександр Григорович Армянновський.

— Потім продовжили навчання в Київському університеті імені Івана Карпенка-Карого?

— Так. Я нікому з рідні про це не говорив. На той час навчатися у столиці було і дорого, а в нашої сім'ї були тоді досить скрутні часи у фінансовому плані. Готувати до вступних іспитів викладачі в Донецьку відмовилися, аргументуючи це тим, що «нас там у Києві не люблять», «ти нікому там не потрібен», «там своїх вистачає». Тому готувався до вступу самостійно. І тільки коли отримав допуск до вступних іспитів, я зателефонував мамі і сказав, що в Києві. Вступив з першого разу, і потрапив на курс до Едуарда Митницького.

— Якими особистими і професійними якостями допоміг оволодіти Едуард Маркович?

— Ніколи не забуду його слова, які він казав під час перших зборів і не раз повторював протягом навчання: «Для мене важливо, щоб ви були в першу чергу людьми, а потім акторами». Едуард Маркович часто запрошував своїх студентів дивитися репетиції в Театрі драми і комедії, яким керував. Тоді він репетирував чеховських «Трьох сестер». Сидячи на репетиціях, ми більше отримували досвіду, ніж на парах в університеті.

— До театру ви потрапили 2010 року, тобто ще навчаючись в університеті?

— Так. Цікаво, що на другому курсі у мене виникли сумніви у правильності вибору професії, і я думав покинути навчання. А все тому, що Едуард Маркович майже ніколи не казав щось на кшталт «добре», «гарна робота», «молодець». Тобто ти працюєш-працюєш і не знаєш, чи у правильному напрямку рухаєшся. Викладач не давав змоги заспокоїтися, розслабитися, відчувати, що ти чогось досяг. Не

Акмал Гурезов у серіалі «І будуть люди». Режисер Аркадій Непиталюк. 2020.

було такого, що хтось був кращим чи гіршим, усі рухалися однаково і якимось так наосліп. Ближче до четвертого курсу з'явилася розгубленість: куди далі йти працювати? Хоча на той момент я вже був сильно закоханий у Театр на лівому березі, у його акторів і режисерів. Хотілося тільки туди прослуховуватися. Митницький, окрім акторського курсу, ще вів режисерів. Його студентки Тамара Антропова і Анастасія Осмоловська взяли мене у свої роботи: «Леді Макбет Мценського повіту» Миколи Лескова і «Скляний звіринець» Теннессі Вільямса. Після їх показу Едуард Маркович сказав: «Гурезич, зайді до мене в кабінет». Вперше за 4 роки він мене похвалив і одразу запросив до театру. Тож, навчаючись на 5 курсі, я вже працював.

— З якою роллю дебютували? Яка стала першою головною?

— Вважаю, що це велике щастя – потрапити в театр і одразу отримати головну роль. У мене інакше. Перші 5 років я був задіяний у масових сценах, співав, танцював, тобто звикав до атмосфери і принципу роботи театру. Першою невеличкою роботою став епізод у виставі Іллі Ноябрьова «Повернення блудного батька». Я грав Міліціонера. Головні – Пінгвін у дитячій казці «Пасажир у валізі» у постановці Тамари Трунової і коханець Робер в «Ідеальній парі» режисера Володимира Цивінського. До того вважав, що характерні ролі мені більше підходять і легше даються. Після Робера мені порадили розвиватися саме як комедійному актору. (Усміхається). Сказали, що у мене це добре виходить.

— А яка роль в Театрі драми і комедії була найскладнішою?

— Робота над виставою Олексія Лісовця «Мотузка». У розподілі я потрапив на одну роль з народним артистом Анатолієм Ященком, моїм викладачем. На якого я завжди рівнявся ще зі студентських років. Мені так стало лячно від однієї думки про це, що, пам'ятаю, підходив до режисера і казав: «Може, ви помилилися?» У мене було ще досить мало досвіду, я злякався, засумнівався. Та режисер розвіяв мої вагання, сказавши: «Акмале, якщо я поставив на

цю роль, значить, бачу у Вас потенціал до неї». Але процес роботи над роллю Доктора все одного був складний. Я вже грав третю-четверту прем'єру, але прийняття себе у цій ролі так і не приходило. І вже хіба на п'ятій виставі з'явилася впевненість.

– *Розкажіть про цю роль і які недуги лікував ваш лікар?*

– Він – психолог. До нього приходили люди з різними проблемами, які він допомагав вирішити. Зрештою, сам «зламався», не витримавши тої божевільні, що вирувала навколо нього. Вистава вирішена у жанрі трагікомедії. Усі пацієнти – це характерні й комедійні персонажі. На противагу їм, Доктор – серйозна, врівноважена, мудра людина. Його можна віднести швидше до драматичних героїв.

– *Які ролі в театрі вважаєте етапними на сьогодні?*

– Це, безумовно, «Мотузка». Також «Радість сердешна, або Кепка з карасями» у постановці Дмитра Богомазова. Репетиції цієї вистави співпали з трагічними подіями 2014 року: революцією на Майдані Незалежності, початком бойових дій на сході країни. Багато хто з акторів, пам'ятаю, не могли працювати і йшли на Майдан. Складний був період, адже у мене в Донецьку залишилася родина...

Попри все, робота над виставою була для мене дуже корисною. Я почав працювати над вокалом з Сусанною Карпенко і відкрив у собі здібності співати автентичним українським співом. Нині я розвиваю це вміння. Було дуже приємно, що Дмитро Михайлович запросив мене у свою виставу. Я працював поруч з талановитими акторами, серед яких був покійний Віталій Лінецький. Робота була така душевна, рідна, що досі приємно згадувати про неї.

Ще одна важлива вистава, після якої у мене з'явилося ще більше впевненості у собі, це – «Дім на краю душі» у режисурі Тамари Трунової.

– *Кого з режисерів ви могли би назвати своїми театральними вчителями?*

– Насамперед Едуарда Митницького. Він завжди підтримував мене і як режисер, і як людина. Були часи, коли у мене не було грошей, і він знаходив можливість виплатити мені хоч якусь премію. Допомігав. А також Анатолій Федорович Яценко. Вони обидва близькі мені люди за світоглядом і принципом роботи.

– *Чому після 10 років в Театрі драми і комедії ви вирішили покинути його?*

– Я не зміг прийняти нововведення, які були запроваджені новим керівництвом театру. Після звільнення я чесно відпрацював ще три місяці, щоб не порушувати планів театру. Десь рік був без роботи. Цей період був важким для мене і штовхав до роздумів: «Хто я?», «Що я тут роблю?», «Куди я йду?». Думав, навіть, більше не займатися акторством. За роки війни на сході я страшенно скучив за сім'єю. Планував покинути все і поїхати до них, працювати поруч з рідними. З дитинства нас батьки привчили до роботи на землі, з худобою. Нашим багатством завжди були – велика сім'я, багато землі і худоби.

– *Де саме мешкає ваша родина?*

– Під селом Широкине. На території ДНР. Їм досить важко живеться. Тому так хотілося ближче до них поїхати.

Від наміру покинути професію мене врятував Театр імені Івана Франка.

– *Ви вирішили піти на прослуховування?*

– Один актор з цього театру мені сказав: «Давай, не розкисай! Куди ти зібрався їхати?! У нас скоро будуть прослуховування, готуйся і приходь до нас пробуватися». Не менше за мене хвилювалися і мої друзі, і деякі колеги-актори, за що я їм дуже вдячний. Підтримка – це зараз на вагу золота.

– *Проби були вдалими, і з жовтня ви стали частиною трупні франківців. Першою і поки єдиною на сьогодні виставою в театрі з вашою участю є «Кассандра» за Лесею Українкою...*

– Так. Нині вже йдуть репетиції нової вистави Дмитра Богомазова «Співай, Лоло, співай!», в якій я задіяний.

– *Які враження від праці в новому колективі?*

– У роботі над «Кассандрою» я потрапив до неймовірної команди. Це і режисер Давид Петросян, і чудові актори-франківці. Мені дісталася роль Гелена і шукав я його образ за принципом прототипу із реального життя. Адже таких Геленів, як на мене, нині багато. Приміром, схожих на Кассандру людей не часто зараз зустрінеш. А допомагав мені у створенні цього героя, підказуючи напрямки роботи, Давид Петросян. Він радив багато цікавого матеріалу з літератури і кіно для самостійного опрацювання. Чимало з нами розмовляв, розбирав героїв, обговорював сцени. Пам'ятаю, під час репетицій, завдяки Давиду, внутрішньо я відчував цілковиту впевненість у тому, що роблю на сцені. Не було страху помилитися чи щось зробити не так. Дуже люблю такі моменти. Взагалі, сцена для мене... Я більше впевнений у собі саме на сцені, ніж у побуті, в особистому житті, тобто поза театром.

– *Як зазвичай ви працюєте над створенням своїх героїв?*

– Мені більшою мірою допомагає інтуїція. Хочеться більше шукати і йти від себе, свого внутрішнього «я». Дуже допомагає сама сцена, бо на ній я відчуваю себе вільним, не боюся смішно виглядати, помилитися. Вона має магічну силу, яка наділяє мене сміливістю бути самим собою. А це, мабуть, найголовніше як в житті, так і в роботі.

– *Часто актори скаржаться на те, що у вишах не викладають майстерність кіноактора. Хоч у дипломах написано – «актор театру і кіно». Тож більшість змушена вчитися азам вже безпосередньо на знімальному майданчику...*

– Так і є. Мені допоміг у цьому плані мій колега і нині найкращий друг – Павло Вишняков. На зйомках у перших серіалах я не розумів різницю між роботою камери на загальному, середньому чи крупному плані. Просто максимально чесно виконував свою роботу, і все. Працював однаково на усіх планах. Коли я познайомився з Павлом, він для мене зробив багато відкриттів. Пояснив, як і де краще ставати в камеру щодо освітлення. Як працювати на різних планах: де лише мімікою, де поглядом, де жестами і тілом. Тобто він розказав мені ази кіно, поки ми знімалися разом у серіалі «Співачка» Дмитра Гольдмана. Цей проєкт подарував мені багато цікавих знайомств і друзів, з якими я досі спілкуюся.

– *Коли побачила вас у фільмі «Додому», була впевнена, що ви за походженням кримський татарин, як Ахтем Сеїтаблаєв. На-*

стільки переконливо ви зіграли Рафата, брата головного героя. Є епізоди у фільмі, де ви розмовляєте кримськотатарською мовою. Чи схожа вона на таджицьку? І чи вперше ви зустрілися у спільній роботі з Ахтемом?

– З Ахтемом в Театрі драми і комедії ми грали разом у виставі Митницького «Море. Ніч. Свічки», в яку мене ввели десь у 2018 році. Неймовірна вистава, чудові акторські роботи Ахтема і Тетяни Круліковської. У фільмі «Додому» ми вперше зустрілися на знімальному майданчику.

До акторів була прикріплена дівчина, яка консультувала з приводу правильної вимови. Ще перед початком зйомок я думав, що таджицька і татарська мови схожі, бо мають однакові слова. А вже коли почався знімальний процес і я почав вчити слова, зрозумів, що ні, вони різні. Бо кримськотатарська походить з тюркської мови, а таджицька – з перської. Це ми з Ахтемом потім розбирали. Пам'ятаю, якось з Ахтемом проходили одну сцену. Він раптом зупинився і каже: «Слухай, ти добре знаєш і вимовляєш кримськотатарською!» На що я йому: «Та ні, я просто добре вивчив слова». Насправді наші мови трохи схожі у звукополученнях, у гортанній вимові деяких букв. Тому ця мова далась мені легко.

Чесно кажучи, я неймовірно щасливий, що потрапив до цього фільму. Для мене дуже болюча тема стосунків між батьком і сином.

– Наскільки вам близька ще одна тема цього фільму – збереження і дотримання сімейних, народних традицій? Адже ви також виховувалися у сім'ї з усталеними звичаями, великою шаную до родини, мови, землі, країни...

– Так, так... Саме цьому нас завжди навчав батько. Традиції, повага, любов – завжди були на першому місці в родині, і зберігаються донині. Мені подобаються українська мова, культура, мистецтво, і як добре, що в самих українців йде зараз своєрідне відродження нації, пошук своєї ідентичності через народний спів, традиції. 20 років я вже живу в Україні і розумію, що почав забувати таджицьку. Трохи сумно, що починаю втрачати зв'язок зі своїм корінням... А з іншого боку, це відбувається, напевно, тому, що тут я почуваю себе як вдома і з задоволенням плекаю мову і культуру України.

– У серіалі «І будуть люди» Аркадія Непиталюка у вас була унікальна можливість заглибитися детальніше у побут, традиції, вірування українського народу, його історію. Що найбільше вразило, коли там працювали?

– Швидше після зйомок, ніж під час. Я був сильно здивований коментарями в Інтернеті. Серіал надихнув багатьох людей на те, щоб поділитися своїми історіями, які були дуже схожі за сюжетом до серіалу. Взагалі, це велика заслуга режисера Аркадія Непиталюка, його творчої команди, а особливо креативного продюсера Олеси Лук'яненко, що вони підняли таку важливу тему. Я пишаюся цією роботою і щасливий, що ми зробили дуже важливий серіал. Звичайно, є ті, кому він подобається, і ті, кому не подобається. Як часто ми зустрічаємо людей, які на словах знають, як треба правильно знімати чи грати. Але, якщо в нашій професії думати про те, щоб усім подобатися, чи що подума-

ють з цього приводу критики, то тоді взагалі не варто цим займатися. Хоч я тут не народився, історія цього серіалу мене настільки чіпляє... Вважаю цей серіал дуже важливим для всіх українців, адже це перша історична кіноробота про початок XX століття, про репресії і голодомор в Україні.

– Як ви думаєте, які події з життя вплинули на формування характеру вашого героя в цьому серіалі? Що загартовувало і допомогло Василеві Ганджі, бідняку і напівукраїнцю, стати головою села?

– Думаю, спершу ним рухав юнацький максималізм. Його образили, тому він хотів повернутися з каторги у село не простим селянином, а значимою людиною. Йому хотілося помститися за кривду. Та після повернення на батьківщину в нього проявляється любов до землі, до односельчан, з якими виріс. Хоч керував він селом, прихилившись до радянської влади, але розумів, що щось не те відбувається. Переконалий, його змінили люди, які його оточували. Тому у фіналі він переходить на бік українців, простих людей. І платить за це своєю свободою.

– Чи є запрошення у нові кінострічки?

– Було кілька проб у серіали, в кіно поки тиша. Але я тепер більш усвідомлено почав ставитися до зйомок саме у серіалах. Тому багато відмовляюся. На першому місці у мене театр, який я навряд чи проміняю на зйомки.

Якщо чесно, то це одне з моїх перших інтерв'ю. Я довгий час відмовлявся. Лише два рази давав інтерв'ю тому, що про це мене попросили з телеканалу. Тому це інтерв'ю для мене – своєрідне випробування. Вважаю, що людина, яка дає інтерв'ю, повинна, по-перше, багато чого знати, по-друге, мати великий досвід роботи і в кіно, і в театрі. Не можу сказати, що я задоволений усім зробленим. Я боюся про це говорити, бо переконалий, що ще нічого такого суттєвого не досяг у професії. Відчуваю, що зробив лише перші кроки у правильному напрямку. Тому хочу, щоб наступні були ще кращими. Хочеться робити свій вибір у кіно та серіалах усвідомлено, не гнатися за грошима. Хочеться якості в роботі.

– Акмале, розкажіть, будь ласка, що означає ваше ім'я? Хто і в чий честь вас назвав?

– Це дуже цікава історія. І вона починається з неймовірного знайомства і кохання моїх батьків. Про неї навіть писали в одній з газет. Ми з братами і сестрою виросли у великій любові і повазі одне до одного. Двох дітей в нашій родині назвала мама – Роман та Ірина, а двох батько – Акмал і Зафар. Кожне ім'я має своє значення і давалося не просто так. Історію про те, чого батько мене назвав Акмалом, мама мені розповіла у листі, коли я вже навчався в університеті. Виявляється, у тата був улюблений актор в Узбекистані, який був співаком, народним артистом. Він йому так подобався, що саме в його честь вирішив мене і назвати. Мама писала мені: «Бачиш, синку, так склалося, що батько від народження вже визначив твій шлях, твоє майбутнє». З тих пір ця думка рухає мною уперед. Є бажання втілити в життя татову ідею.

13 квітня 2021 року